CEȘTILE CULTURII SAHARNA: O PRIVIRE DIN INTERIOR (STUDIU DE CAZ ÎN BAZA DESCOPERIRILOR RECENTE DIN PUNCTUL ȚIGLĂU)

Daniela NEAGA,

studentă, anul II, Facultatea de Istorie și Filosofie

CZU: 903-033.64(478) neaga.daniela@usm.md

Ca urmare a săpăturilor arheologice întreprinse în ultimii ani în situl de la Saharna „Țiglău", s-au descoperit o varietate de vestigii arheologice. Cea mai numeroasă categorie de artefacte recuperate este reprezentată de materialul ceramic. La momentul de față, pot fi evidențiate următoarele tipuri de vase: chiupuri, oale, străchini, cupe, cești și pixide [1, 96-99; 2, 70-84; 3, 292-315].

În continuare ne vom referi la tipul de vestigii ceramice, care sunt considerate cartea de vizită a culturii Saharna. Este vorba, bineînțeles, de categoria ceștilor, care au fost modelate din pastă de lut bine prelucrată, vasele fiind prevăzute cu toartă supraînălțată și buton. Din punct de vedere metric, dimensiunile lor prezintă următoarele valori: diametrul gurii are între 8 și 11,5 cm; înălțimea de la buză până la fund este cuprinsă între 6 și 7,5 cm; înălțimea de la toartă cu tot cu buton până la fund variază între 10 și 14 cm. În ceea ce privește toartele ceștilor, acestea sunt redate prin benzi plate în secțiune, pe care sunt redate butoane cilindrice ori tronconice.

Decorul recipientelor a fost realizat prin incizie și imprimare, registrul ornamental fiind constituit din figuri geometrice, precum triunghiuri, romburi hașurate și înscrise, cerculețe concentrice sau figuri S-oidale. Se remarcă patru zone de pe suprafața ceștilor unde era aplicat decorul. În cea mai mare parte, decorul era executat pe regiunea de mijloc a corpului sau pe partea frontală a mânerului și, în foarte puține cazuri, acesta era aplicat pe buton sau pe partea inferioară a toartei.

Săpăturile recente efectuate în situl arheologic Saharna „Țiglău" în campaniile din anii 2021-2023, au dus la descoperirea mai multor fragmente de cești (întregi și întregibile), printre care se remarcă descoperirile din contexte bine documentate, precum amenajările domestice, gropile menajere sau de provizii, gropile cu scop ritualic sau morminte. Este important să menționăm faptul că cești descoperite în contexte funerare (morminte), după compoziția pastei sunt mai poroase și de o calitate mai joasă decât cești descoperite în context domestic din limita așezării [3, 276, 279]. În acest caz, utilizarea lor în viața cotidiană este redată de descoperirile acestora în depunerile culturale, piesele fiind atestate în stare fragmentară, mai rar exemplare întregibile. Pe

de altă parte, în gropile ritualice sau în mormintele de inhumație, acest tip de vestigii sunt descoperite întregi sau întregibile. Totodată, în cele mai multe cazuri, cele atestate fragmentare se reîntregesc după restaurare.

Dintre perspectivele cercetărilor ulterioare se conturează câteva direcții importante, dintre care menționăm crearea unei baze de date pentru exemplarele întregi și întregibile; efectuarea analizelor ceramologice; datarea radiocarbon pentru contextele relevante cu descoperiri de cești.

Referințe:

1. BĂȚ, M. *Regiunea Nistrului Mijlociu în secolele XI-III a. Chr.* Teză de doctor în istorie, Chișinău 2022. În: http://www.cnaa.md/files/theses/2022/58362/mihail_bat_thesis.pdf
2. NICULIȚĂ I., NICIC, A. *Aşezarea şi necropola din prima epocă a fierului Saharna-Ţiglău*. Chişinău: Bons Offices 2014.
3. КАШУБА, М. Раннее железо в лесостепи между Днестром и Сиретом (культура Козия-Сахарна). В сб.: *Stratum plus*, 3, 2000, сс. 241-488.

Recomandat
***Mihail BĂȚ**, dr., conf. univ.*